

REGIONAL PLAN FOR UNIVERSELL UTFORMING –Buskerud mot 2025

REVIDERT HANDLINGSPROGRAM 2012-2015, vedtatt i Fylkesutvalget 20.08.2013

Bakgrunn

Regional plan for universell utforming –*Buskerud mot 2025*, ble vedtatt i Fylkestinget 28. april 2011. Som det fremgår av plan- og bygningsloven (§ 8-1), skal det til en regional plan utarbeides et handlingsprogram for gjennomføring av planen. Handlingsprogrammet skal vedtas av regional planmyndighet og rulleres årlig. Handlingsprogrammet ble vedtatt i Fylkestinget 7.03.2012, og dette er revidert versjon.

Innledning

Handlingsprogrammet til Regional plan for universell utforming –*Buskerud mot 2025*, omfatter de innsatsfeltene i den regionale planen som fylkeskommunen har ansvar for, og den inneholder tiltak i forhold til fylkeskommunens rolle videre. Hvert innsatsfelt er viet et eget kapittel i handlingsprogrammet og systematisert med:

- Status / fakta
- Hovedmål (delmål) og tiltak
- Kostnader
- Finansiering / gjennomføring
- Ansvar

Hovedmål og delmål er hentet direkte fra vedtatt regional plan for universell utforming. Tiltakene i handlingsprogrammet er skrevet i kursiv og i fet skrifttype.

Tiltakene må innarbeides i og prioriteres innen rammen av fylkeskommunens årlige handlingsprogram.

Kontaktpersoner for arbeidet med revidert handlingsprogram:

Gunnar Selenius,	Utdanningsavdelingen,	Gunnar.Selenius@bfk.no
Kristin Østerhus,	Samferdselsavdelingen,	Kristin.Osterhus@bfk.no
Guro Hegna Svendsen	Økonomi- og adm.stab,	Guro.Hegna-Svendsen@bfk.no
John Tarjei Skree,	Økonomi- og adm.stab,	John-Tarjei.Skree@bfk.no
Turid Kolstadløkken,	Utviklingsavdelingen,	Turid.Kolstadlokken@bfk.no

Eva Lill Kvisle, Utviklingsavdelingen, (Eva-Lill.Kvisle@bfk.no) har vært sekretær for arbeidet med handlingsprogrammet / rullering av handlingsprogrammet og har hatt dialog med kontaktpersonene for de ulike ansvarsfeltene.

Innsatsfelt: Planlegging

Status / fakta

Buskerud fylkeskommune er høringsinstans og innsigelsesmyndighet i kommune- og reguleringsplansaker i fylket. Fylkeskommunen koordinerer også planforum der innsigelsesmyndighetene på et tidlig planstadium kommer med forpliktende innspill til kommune- og reguleringsplaner. Regional plan for universell utforming –Buskerud mot 2025 skal legges til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i regionen (jf. plan- og bygningslovens § 8-2).

Utviklingsavdelingen har utarbeidet et notat om universell utforming beregnet til høringsuttalelser til kommune- og reguleringsplaner. (Notatet av 9.6.2011 er sendt planrådgiverne i fylkeskommunen).

Hovedmål og tiltak

Hovedmål 1: Universell utforming skal integreres i all regional planlegging.

Tiltak:

- *Alle nye regionale planer skal inneholde et avsnitt der det redegjøres for hvordan hensynet til universell utforming er ivaretatt.*
- *I arbeidet med regionale planer skal Råd for likestilling av funksjonshemmede i Buskerud rådspørres i forhold til universell utforming.*

Finansiering / gjennomføring: egeninnsats.

Ansvar: Fylkesrådmannen ved utviklingsavdelingen eller andre som lager regionale planer.

Hovedmål 2: Universell utforming skal ivaretas i kommune- og reguleringsplanleggingen.

Tiltak:

- *Fylkeskommunen skal i plansaker påse at hensynet til universell utforming er ivaretatt i tråd med Regional plan for universell utforming –Buskerud mot 2025.*
- *Generelt innspill om universell utforming i kommune- og reguleringsplansaker, datert 9.6.2011, skal vedlegges eller integreres i planuttalelser.*

Finansiering / gjennomføring: egeninnsats.

Ansvar: Fylkesrådmannen ved utviklingsavdelingen.

Innsatsfelt: Bygg og anlegg

Status / fakta

Buskerud fylkeskommune har ansvaret for fylkeshuset og følgende 13 videregående skoler, ett arbeidsinstitutt, en folkehøgskole og en fagskole:

Drammen vgs, Eiker vgs, Gol vgs, Hønefoss vgs, Kongsberg vgs, Lier vgs, Numedal vgs, Ringerike vgs, Rosthaug vgs, Røyken vgs, St-Hallvard vgs, Ål vgs, Åssiden vgs, Arbeidsinstituttet Buskerud, Ringerike folkehøgskole og Fagskolen Tinius Olsen.

Rådet for likestilling av funksjonshemmede i Buskerud befarte i 2008 alle de videregående skolene i fylket og så på universell utforming. Det ble utarbeidet en samlerapport. Det er etter dette bygd en heis til 0,5 mill kr på St Halvard videregående skole. (Ny teknisk forskrift trådte i kraft 1.07.2010).

Buskerud fylkeskommune er representert i styrene til 6 konsoliderte museer i fylket. Fylkeskommunen tildeler årlig driftstilskudd (ca 15 mill kr) til museene. Det bør, i samråd med museene, sees på tiltak som vil bedre den universelle utformingen.

Fylkeskommunen tildeler spillemidler til anlegg for idrett for fysisk aktivitet. Universell utforming er, der det er relevant, et kriterium for å kunne motta spillemidler.

Hovedmål og tiltak

Hovedmål 1: Universell utforming skal være et integrert prinsipp i alle nye utbyggingsprosjekter.

Tiltak i nye fylkeskommunale utbyggingsprosjekter:

- *Planleggere, de som prosjekterer og de som gjennomfører/bygger skal ha god kunnskap om hva universell utforming er.*
- *Det skal utarbeides rutine /sjekklister som følges ved alle større utbyggingsprosjekter.*
- *Råd for likestilling av funksjonshemmede i Buskerud skal rådspørres.*
- *Universell utforming skal være fast punkt på forhåndskonferanser og byggemøter / prosjekteringsmøter.*
- *Det skal gjennomføres ferdigbefaringer, og eventuelle mangler / avvik skal kreves rettet.*

Kostnader: Integreres i prosjektene.

Finansiering / gjennomføring: Inngår i byggeprosjektene.

Ansvar: Fylkesrådmannen ved bygg- og eiendomsseksjonen / utdanningsavdelingen.

Tiltakene over er operative i dag, men de må holdes ved like.

Hovedmål 2: Eksisterende publikumsbygg /-anlegg skal oppgraderes slik at hovedløsningen tilfredsstiller kravet til universell utforming.

Tiltak:

- *Driftspersonell skal vite hva universell utforming er.*

Ansvar: Fylkesrådmannen ved bygg- og eiendomsseksjonen.

Tiltak:

Fylkeskommunen skal stille krav til universell utforming (der det er relevant) ved tildeling av fylkeskommunale eller statlige tilskuddsmidler fylkeskommunen forvalter.

Finansiering / gjennomføring: egeninnsats.

Ansvar: De som tildeler tilskudd i fylkeskommunen.

Hovedmål 3: Det skal stimuleres til universell utforming av nye og eksisterende boliger.

Tiltak:

Fylkeskommunen skal i innspill til kommune- og reguleringsplaner oppfordre til universell utforming for en andel av boligene.

Finansiering / gjennomføring: egeninnsats.

Ansvar: Fylkesrådmannen ved utviklingsavdelingen.

Innsatsfelt: Uteområder / friluftslivsområder

Status / fakta

Buskerud fylkeskommune tildeler spillemidler til friluftslivsplaner og statlige friluftslivsmidler til tilrettelegging av statlig sikrede friluftsområder. Universell utforming er et kriterium for begge tilskuddsordningene der det er relevant.

Når områder som skal utformes universelt, skal prioriteres, må det tas utgangspunkt i de terrengmessige forholdene på stedet. Der det er små høydeforskjeller, er det vanligvis lite som skal til for å oppnå universell utforming, og slike arealer bør prioriteres. Det må også tas hensyn til områdenes naturgitte egenarter.

Oslofjordens Friluftsråd (OF) kartla i 2007 de statlige sikrede friluftsområdene i Buskerud i forhold til universell utforming. (Med statlig sikret friluftsområde menes at staten har medvirket til oppkjøp av eller til inngåelse av evigvarende bruksavtale for et friluftsområde). Av kartleggingen fremgår at det for følgende 11 statlig sikrede friluftsområder ligger til rette for universell utforming:

Hurum kommune:	2 områder (Freyborg og Bakkestranda)
Røyken kommune:	3 områder (Høvikvolden, Tunhovd og Hernestangen)
Gol kommune:	1 område (Glitre friluftspark)
Lier kommune:	1 område (Damtjern)
Modum kommune:	1 område (Steintangen)
Nedre Eiker kommune:	1 område (Årbogen)
Øvre Eiker kommune:	2 områder (Sundhaugen og Øra)

Buskerud fylkeskommune har tildelt statlige friluftslivsmidler siden 2010. I 2012 fikk Damtjern i Lier, Steintangen i Modum, Glitre i Gol og Drammensbanen i Røyken og Lier tilskudd til tiltak for å bedre den universelle utformingen på områdene. I 2013 er det tildelt friluftslivsmidler til universell utforming av Glitre i Gol, Steintangen i Modum og Sundhaugen i Øvre Eiker.

Fylkeskommunen har ikke oversikt over tilgjengeligheten på kommunale friluftslivsområder eller turtraseer.

Hovedmål og tiltak

Hovedmål: Alle skal ha mulighet til å drive et aktivt friluftsliv i sitt nærmiljø.

Tiltak:

- *Fylkeskommunen skal være en pådriver i forhold til å fremme universell utforming i forvaltningsplaner for de statlig sikrede friluftslivsområdene.*
- *Fylkeskommunen skal oppfordre til kartlegging av universell utforming på kommunale friluftsområder og turtraseer.*
- *Fylkeskommunen kan gi økonomisk støtte til universell utforming av friluftsområder.*
- *Det skal stimuleres til sentrumsnære turrunder som er universelt utformet.*

Kostnader (kartlegging og tilrettelegging): kr 200.000,- årlig.

Finansiering / gjennomføring: Utviklingsavdelingens budsjett.

Ansvar: Fylkesrådmannen ved utviklingsavdelingen.

Innsatsfelt: Kulturminner

Status / fakta

Buskerud fylkeskommune har ansvaret for kulturminnevernet i Buskerud med delegert myndighet fra Riksantikvaren. Fylkeskommunen ivaretar kulturminneinteresser i fylket og forvalter fredete kulturminner i hht plan- og bygningsloven og kulturminneloven.

I Buskerud er det i underkant av 400 fredete bygninger. De fleste av disse er i privat eie, men noen er offentlige bygninger. Ved tildeling av Riksantikvarens tilskuddsmidler (post 72.2 statsbudsjettet) til bygninger med offentlig adgang, bør det vurderes om det er mulig å stille krav om universell utforming uten at dette kommer i konflikt med kulturminneverdier.

I fylkeskommunens 'plan for skilting av kulturminner 2009-2013' er det listet opp ca 60 kulturminnelokaliteter som planlegges skiltet og tilrettelagt. I revidert skiltplan (planlagt vedtatt i 2012) oppfordres det til universell utforming der det er mulig.

Hovedmål og tiltak

Hovedmål: Alle skal ha mulighet til oppleve kulturminner.

Tiltak:

- *I løpet av handlingsprogramperioden er det et mål å få helhetlig universell utforming ved tre kulturminner som skal skiltes (parkering, toalett, atkomst og skilting).*
- *Alle skiltprosjektene skal planlegges etter prinsippene om universell utforming.*
- *Tiltakene skal innarbeides i ny Regional plan for kulturminnevern.*

Kostnader: kr 250.000,- pr år (Det settes årlig av kr 150.000,- til skilting og skjøtsel av automatisk fredete kulturminner. Her foreslås et tillegg på kr 100.000,-)

Finansiering / gjennomføring: Statlige midler (150.000,-) samt utviklingsavdelingens budsjett.

Ansvar: Fylkesrådmannen ved utviklingsavdelingen.

Innsatsfelt: Transport

Status / fakta

Buskerud fylkeskommune har ansvaret for ca 1800 km vei. Fylkesvegstrategi 2014-2023 ble vedtatt av Fylkestinget 17.-18. oktober 2012. Handlingsprogrammet til strategien er på høring frem til 1.10.2013, og universell utforming er ivaretatt i høringsforslaget. Handlingsprogrammet skal sluttbehandles i Fylkestinget i desember 2013.

Buskerud fylkeskommune har ansvaret for lokal kollektivtrafikk, skoleskyss og TT-tjeneste i fylket. Det er utarbeidet Kollektivtransportplan for Buskerud, og forslag til handlingsprogram for kollektivtrafikk 2014-2017 har vært på høring frem til 15.06.2013. Universell utforming av kollektivtransportsystemet er ivaretatt i høringsforslaget.

Det er også utarbeidet forslag til Strategi for trafikksikkerhet i Buskerud 2014-2023 og Handlingsprogram for fylkets trafikksikkerhetsutvalg 2014-2017. Begge dokumentene er på høring frem til 1.10.2013.

Hovedmål og tiltak

Hovedmål 1: Kollektivtransportsystemet skal utformes slik at flest mulig kan benytte tilbudet uten spesiell tilpasning (eller ledsager).

Delmål:

1. Infrastruktur mellom bolig og transportmiddel skal være universelt utformet.
2. Parkeringsplasser ved stoppesteder for kollektivtrafikk skal være universelt utformet og ha god sykkelparkering.
3. Terminal skal være universelt utformet og ha varsling med opprop og teksttavler.
4. Holdeplasser skal være universelt utformet og ha standardiserte, godt lesbare rutetabeller.
5. Transportmiddel skal være universelt utformet og ha varsling med opprop og teksttavler.
6. Informasjon om reisetilbud og infrastruktur skal være universelt utformet.
7. Billettsystemet skal utformes universelt og sikre enkel betalingsmåte og billettvalidering.
8. Reisende skal enkelt kunne få assistanse på reisen, og dette skal kunne forhåndsbestilles.
9. Reisende med behov for assistanse skal gis tilbud om opplæring og tilvending av tilbudet.
10. Transportpersonell og planleggere av transporttilbud skal gjennomgå opplæring.
11. Ved valg av løsninger / materialer skal hensynet til drift og vedlikehold vektlegges.
12. Det skal være rutiner for drift / vedlikehold slik at etablert standard opprettholdes.

Tiltak:

Delmålene over er viktige prinsipper / sjekkpunkter. Delmål 1-7 og 11 og 12 skal følges / innarbeides i prosjekter og planer fylkeskommunen har ansvar for.

Finansiering / gjennomføring: 2012 – 2023.

Ansvar: Fylkesrådmannen ved samferdselsavdelingen.

Hovedmål 2: Parkeringsplasser for publikum skal ha universell utforming.

Tiltak:

Fylkeskommunale parkeringsplasser skal ha tilstrekkelig med godt oppmerkede parkeringsplasser, nærmest mulig hovedinngang, for personer med nedsatt funksjonsevne.

Finansiering / gjennomføring: Ordinært driftsbudsjett

Ansvar: Virksomhetslederne.

Hovedmål 3: Anlegg for syklistere og fotgjengere skal ha så god og trygg fremkommelighet som mulig for alle hele året.

Delmål:

- Det skal planlegges og prioriteres sammenhengende gang- og sykkelveier i byer og tettsteder.
- Det skal i størst mulig grad være separate løsninger for gående og syklende.
- Drift og vedlikehold av anlegg for syklistere og fotgjengere skal prioriteres slik at driften / vedlikeholdet er likt eller bedre enn for kjøreveiene.

Tiltak:

Delmålene over er viktige prinsipper / sjekkpunkter som skal følges / innarbeides i prosjekter og planer fylkeskommunen har ansvar for.

Finansiering / gjennomføring: 2014 -

Ansvar: Fylkesrådmannen ved samferdselsavdelingen.

Hovedmål 4: Sentrale rasteplasser skal ha universell utforming.

Delmål:

- Nye rasteplasser langs fylkeskommunale veier skal utformes universelt.
- Ved restaurering av rasteplasser langs fylkeskommunale veier, skal det gjøres forbedringer i forhold til universell utforming.
- Det skal være rutiner for drift / vedlikehold av rasteplasser langs fylkeskommunale veier slik at etablert standard opprettholdes.

Tiltak:

Delmålene over er viktige prinsipper / sjekkpunkter som skal følges / innarbeides i prosjekter og planer fylkeskommunen har ansvar for.

Finansiering / gjennomføring: 2014 -

Ansvar: Fylkesrådmannen ved samferdselsavdelingen.

Tiltak:

Tiltakene skal innarbeides i ny Regional areal- og transportstrategi.

Innsatsfelt: Informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT)

Status / fakta

Fylkeskommunen fikk ny nettside i 2012, og nettsiden har fått god tilbakemelding i forhold til universell utforming.

Hovedmål og tiltak

Hovedmål: Internettsider skal utformes universelt.

Tiltak:

- *Fortløpende ha fokus på bedring av dagens nettside.*

Finansiering / gjennomføring: dekket over ordinært budsjett.

Ansvar for nettsiden: Fylkesrådmannen ved informasjonsavdelingen.

Fylkeskommunens rolle videre

Status / fakta

Buskerud fylkeskommune har arrangert 2 dagsseminar om universell utforming; ett i Kongsberg 9. mars 2010 og ett i Drammen 18. oktober 2010. Prosjektleder har en rekke ganger presentert regional plan for universell utforming på forskjellige arenaer i fylket.

Hovedmål og tiltak

Hovedmål: Bidra til kompetanseutvikling og erfaringsutveksling i fylket.

Delmål: Arrangere seminar / befaringer.

Tiltak:

Arrangere eller bidra på årlige dagsseminar om universell utforming.

Finansiering / gjennomføring: dekket over ordinært budsjett.

Ansvar: Fylkesrådmannen ved utviklingsavdelingen.

Tiltak:

Synliggjøre gode tiltak i fylket gjennom presentasjoner på www.bfk.no.

Finansiering / gjennomføring: egeninnsats.

Ansvar: Fylkesrådmannen ved utviklingsavdelingen.